

VAINO

Jumalan kansa saa historiansa kuluessa kokea vainoa: se ei säästä edes Jumalan Poikaa, joka tuli pelastamaan maailman ja jota maailma vihaa (Joh. 3:17; Joh. 15:18); vaino huipentuu hänen kärsimyksessään (Matt. 23:33 ff.); lopulta vaino tulee myös hänen opetuslastensa osaksi: ”Jos he ovat vainonneet minua, he vainoavat teitäkin” (Joh. 15:20).

Vainon salaisuus liittyy kärsimyksen salaisuuteen mutta eroaa siitä: kärsimys on ongelmallinen, koska se kohtaa kaikkia ihmisiä, myös vanhurskaita; ongelma kärjistyy vainon kohdalla, sillä se kohtaa vanhurskaita juuri siksi, että he ovat vanhurskaita. Alkuperänsä puolesta vaino eroaa muista ahdingoista. Kärsimyksen välityksellä Jumala tahtoo puhdistaa syntisen ja koetella vanhurskasta rakkauden suunnitelman mukaisesti; vainon välityksellä paha olento yrittää vastustaa tätä suunnitelmaa ja erottaa ihmisen Jumalasta. Kuitenkin Jumala käyttää vainoa, kuten kaikkea kärsimystä: ”Ristiinnaulitessaan kirkkauden Herran tämän maailman ruhtinaat eivät tienneet toimivansa hänen Viisautensa välikappaleina” (1. Kor. 2:6 ff.). Ja vainottu Vanhurskas (Ap. t. 3:14) on voittanut maailman ainiaksi (Joh. 16:33). Varmoina siitä, että heitä vainotaan, hänen opetuslapsensa iloitsevat (2. Tim. 3:12; Matt. 5:11 f.); se on merkki siitä, etteivät he kuulu vainoavaan maailmaan (Joh. 15:19), vaan niiden joukkoon, joissa Herra Jeesus kirkastetaan sinä päivänä, jona hän voittaa kaiken vainon (2. Tess. 1:4–12).

I. Vainon salaisuus.

1. VT:ssa. Koko pyhä kansa kärsii pakanain väkivaltaisesta vastustuksesta paitsi Egyptissä oleskelusta lähtien (2. Moos. 1:8–14) aina Rooman herruuteen saakka, myös historiansa moninaisten kriisien kautta (vrt. Ps. 44:10–17; Ps. 79:1–4; Ps. 80:5 ff.); mutta suuret henkilöt, johtajat, kuninkaat ja ennen kaikkea profeetat joutuvat usein vainotuiksi rakkautensa tähden Jahvea kohtaan ja uskollisuudestaan hänen sanalleen. Mooses torjutaan omiensa keskuudessa (2. Moos. 2:14; Ap. t. 7:27, 35), ja hän joutuu alituisen kohtaamaan heidän nurinansa (2. Moos. 5:21; 2. Moos. 14:11–12; 2. Moos. 15:24; 2. Moos. 16:3; Hes. 20:13, 21; Ps. 78:17–42); Daavidia ajetaan takaa (1. Sam. 19–24), samoin Eliaa (1. Kun. 19); myös Amos (Aam. 7:10–17), Jeremia (Jer. 11:18–12:6; Jer. 20; Jer. 26; Jer. 37–38) ja makkabilaiset marttyyrit (2. Makk. 6–7; 1. Makk. 1:57–64; Dan. 11:33–35) joutuvat vainotuiksi, ja niin edelleen. Jeremialle nämä vainot näyttävät olevan erottamattomia hänen lähetystyöstään, ja niiden ansiosta Palvelija toteuttaa Jumalan suunnitelman (Jes. 53:10). Samoin Danielin kirjassa osoitetaan, että vanhurskaiden vaino, heidän vastarintansa ja uskollisuutensa valmistavat Päivää ja Tuomiota sekä Valtakunnan tuloa (Dan. 7:2 ff.; Dan. 8:24 f.; Dan. 11:32–35). Lopuksi Viisauden kirja tuo esiin kaiken vainon syvän syyn: jumalaton vihaa vanhurskasta, koska tämä on hänelle ”elävä nuhde” (Viis. 2:12 ff.) ja samalla todistaja Jumalasta, jota hän ei tunne (Viis. 2:16–20): hänen mukaansa vainooja käy todistajansa kautta Jumalaa vastaan, ja viimeisenä päivänä Jumala tuomitsee vainoajan epäuskon (Viis. 3:7–10; Viis. 5:1–6).

2. Jeesus vainottuna. täydentää ja kruunaa tämän kärsivien joukon, jota juuri ne, joiden luo se oli lähetetty, sortavat epäoikeudenmukaisesti: tuomitessaan Jeesuksen Israelin johtajat täyttävät isiensä rikosten mitan ja todistavat olevansa niiden poikia, jotka murhasivat profeetat (Matt. 23:31 f.). Mutta tämä vaino on Kristuksen kaikkien kärsimysten tavoin välttämätön hänen lähetystehtävänsä täyttymiselle ja pelastussuunnitelman toteutumiselle.

3. Opetuslapset. He eivät voi odottaa erilaista kohtelua kuin Mestarinsa: hänen jäljessään, hänen tavallaan ja hänen tähtensä heitä vainotaan (Joh. 15:20; Joh. 16:1 ff.); heidän on juotava hänen maljansa ja saatava kaste hänen kasteessaan (Mark. 10:39 rinnakk.); heissä Jeesus elää vainonsa uudelleen (Ap. t. 9:4 f.; vrt. Kol. 1:24); se on heille armo ja siten ilon lähde (Fil. 1:29; 1. Piet. 4:12 ff.).

Ensin juutalaiset sortavat heitä (Ap. t. 4:1–3; Ap. t. 5:17–41; Ap. t. 8:1–3; Ap. t. 13:50), aivan kuten lihaa oleva lapsi ennen vainosi hengestä syntynyttä lasta (Gal. 4:29). Jeesuksen tavoin, jonka hänen omansa kavalsivat (Joh. 13:18; Joh. 18:35; vrt. Jer. 12:6), opetuslapsia vainoaa heidän oma perheensä (Matt. 10:34 ff.). Tässä on kyse muustakin kuin tilanteiden pelkästä rinnakkaisuudesta: ”Juutalaiset, jotka surmasivat Herran Jeesuksen ja profeetat ja vainosivat meitä..., täyttävät näin syntiensä mitan kaikkina aikoina” (1. Tess. 2:15).

Pakanatkin vainoavat Jeesuksen opetuslapsia. Rooma, uusi Babylon, juopuu vuorostaan pyhien verestä ja Jeesuksen todistajien verestä (Ilm. 17:6), niin totta on, että ”kaikkia, jotka tahtovat elää hurskaasti Kristuksessa Jeesuksessa, vainotaan” (2. Tim. 3:12).

4. Ongelman ydin. Jumalan ystävien vaino on vain yksi puoli vuosisataisesta sodasta, jossa Saatana ja pahan vallat taistelevat Jumalaa ja hänen palvelijoitaan vastaan ja joka ratkeaa käärmeen murskaamiseen. Syntiinlankeemuksesta lähtien (1. Moos. 3) aina Ilmestyskirjassa kuvattuihin viimeisiin taisteluihin asti Lohikäärme ”ajaa takaa” Naista ja hänen jälkeläisiään (Ilm. 12; vrt. Ilm. 17; Ilm. 19). Taistelu ulottuu koko historiaan, mutta voimistuu ajan kuluessa. Se saavuttaa huippunsa Jeesuksen passiossa; silloin on yhtä aikaa pimeyden ruhtinaan hetki ja Jeesuksen hetki, hänen kuolemansa ja kirkastumisensa hetki (Luuk. 22:53; Joh. 12:23; Joh. 17:1).

Kirkossa vainot ovat merkki Kristuksen ja hänen omiensa lopullisesta voitosta ja sen ehto. Siksi niillä on eskatologinen merkitys: ne ovat Tuomion (1. Piet. 4:17 ff.) ja Valtakunnan täydellisen toteutumisen esinäytös. Ne liittyvät

suureen ahdistukseen (Mark. 13:9–13, 14–20), ennakoivat maailman loppua ja ovat edellytyksenä uuden aikakauden syntymiselle (Ilm. 7:13–17).

b) Jos koettelemuksessa uskollisina pysyneet vainotut (Ilm. 7:14) ovat jo nyt voittajia ja ”riemuitsevat ylenpalttisesti”, heidän kunniakas kohtalonsa ei saa antaa unohtaa vainoojen rangaistuksen traagista puolta. Jumalan viha, joka ilmenee jo nyt syntisiä kohtaan (Room. 1:18), lankeaa aikojen lopussa niiden päälle, jotka ovat paatuneet, erityisesti vainoojen päälle (1. Tess. 2:16; 2. Tess. 1:5–8; Ilm. 6:9 ff.; Ilm. 11:17 f.; Ilm. 16:5 f.; Ilm. 19:2). Heidän kohtalonsa oli jo ennustettu Antiokhos Epifaneen traagisessa lopussa (2. Makk. 9; Dan. 7:11; Dan. 8:25; Dan. 11:45), jonka toistaa Herodes Agrippan kohtalo (Ap. t. 12:23 ff.). Vainojen ja eskatologisen rangaistuksen välinen yhteys tulee esiin murhaavien viinitarihureiden (Matt. 21:33–46 rinnakk.) ja hääjuhlan (Matt. 22:1–14) vertauksissa. Viinitarihureiden viimeinen rikos ja viimeisten palvelijoiden kaltoinkohtelu täyttävät loukkausten sarjan mitan ja saavat Herran tai Kuninkaan vihan leimahtamaan. ”He ovat vuodattaneet pyhien ja profeettojen veren, siksi sinä annat heidän juoda verta; he ovat sen ansainneet” (Ilm. 16:6; Ilm. 19:2).

II. Kristitty vainon edessä.

Uskova, jonka usko tunkeutuu vainon salaisuuteen, löytää toivostaan voiman kestää sitä ilolla; jo VT tarjosi hänelle esikuvia tästä asenteesta, jonka Jeesus vie täydellisyyteen esimerkillään ja neuvoillaan.

1. Esikuvat. Vanhurskaat omaksuivat VT:ssa vainon edessä kärsivällisen ja rohkean asenteen sekä uskollisuuden toivossa. Jeremia on uskollisen ja rukoilevan vainotun esikuva; hänen ”tunnustuksensa” ovat yhtä lailla uskollisuuden vakuutuksia kuin tuskallisia valituksia. Hän tietää, että tapahtuipa hänelle mitä tahansa, Jahve on hänen kanssaan suojellakseen ja pelastaakseen hänet (Jer. 1:8). Samoin on kärsivän Palvelijan laita (Jes. 52–53) ja niiden psalminkirjoittajien, joita vainotaan heidän uskollisuutensa tähden: ”Pelasta minut niiltä, jotka minua vainoavat” (Ps. 7:2). Tämä tuskan ja luottamuksen huuto kaikuu kautta koko psalttarin. Tällaiseen rukoukseen liittyy usein kirouksia vihollisia vastaan (Ps. 35; Ps. 55; Ps. 69; Ps. 70; Ps. 109) tai vetoomuksia Jumalan koston (Jer. 11:20; Jer. 15:15; Jer. 17:18). Se perustuu varmuuteen pelastuksesta, jonka uskollinen Jumala suo omilleen (Ps. 31:6; vrt. Ps. 23:4; Ps. 91:15).

Jeesus, jota vainotaan, ei ainoastaan luota Isäänsä, joka on hänen kanssaan (Matt. 26:53; Joh. 16:32), vaan rukoilee vainoojien puolesta (Luuk. 23:34): näin hän antaa opetuslapsilleen ylimmän esimerkin rakkaudesta, joka kestää kaiken vainon (1. Kor. 13:7).

Vainojen kohteina apostolit ja ensimmäiset kristityt rukoilevat saadakseen olla vapaita ja voidakseen siten julistaa evankeliumia (Ap. t. 4:29; vrt. Ap. t. 12:5). He osoittavat luottamusta ja varmuutta (Ap. t. 4:3, 31; Ap. t. 28:31; Fil. 1:20). Mestarinsa tavoin he ovat kärsivällisiä vainojen keskellä (2. Tess. 1:4), ja hänen laillaan he pyytävät Jumalaa antamaan anteeksi vainoojilleen (Ap. t. 7:60).

2. Jeesuksen antamat ohjeet vastaavat asennetta, josta hän itse antoi esimerkin. Kuten hän, opetuslapsen tulee rukoilla niiden puolesta, jotka vainoavat häntä (Matt. 5:44 rinnakk.; vrt. Room. 12:14). Hänen tulee kohdata vaino rohkeasti: hänen ei pidä olla uhkarohkea, vaan hänen tulee osata paeta kaupungista, jossa häntä ajetaan takaa (Matt. 10:23; Ap. t. 13:50 f.); hänen tulee myös varautua siihen, että hänet vangitaan, häntä lyödään ja hänet surmataan (Matt. 10:16–39; Joh. 16:1–4). Tällaisten näkymien edessä hänen ei kuitenkaan pidä pelätä: hänen Mestarinsa on voittanut maailman (Joh. 16:33), ja hän voittaa lopulta jumalattomat vainoojat yhdessä omiensa, kutsuttujen, valittujen ja uskollisten kanssa (Ilm. 17:14). Opetuslapsen viholliset eivät voi mitään hänen sielulleen (Matt. 10:28–31). Jumalan Henki auttaa häntä, kun hänet viedään tuomioistuinten eteen, joten hänen ei tarvitse huolehtia puolustuksestaan oikeudenkäynnissään (Matt. 10:19). Hänen tulee kuitenkin aina valvoa ja rukoilla, sillä vaino on koettelemus ja kiusaus, ja vaikka henki on altis, liha on heikko (Matt. 26:41 rinnakk.).

Paavali toistaa Jeesuksen ohjeet. Mikään, hän sanoo, ei voi erottaa meitä Kristuksen rakkaudesta, ei edes vaino tai miekka (Room. 8:35). Yhteenvetona opetuslapsi kohtaa vainon toivossa, joka tekee hänet uskolliseksi, kestäväksi ja iloiseksi (Room. 12:12; 2. Tess. 1:4; vrt. Matt. 13:21 rinnakk.). Hän tietää, keneen hän on pannut luottamuksensa (2. Tim. 1:12). Niinpä hän, lukemattomien VT:n ja UT:n marttyyrien ympäröimänä ja katse Kristukseen kiinnitettynä – Kristukseen, joka kesti syntisten taholta niin suurta vihamielisyyttä itseään kohtaan –, juoksee kohti päämäärää kestävänsä, lannistumatta (Hepr. 11:1–12:3).

3. Toivon ilo. (Room. 12:12) on näin keitetyn vainon hedelmä: ”Autuaita olette, kun teitä herjataan ja vainotaan ... minun tähteni. Iloitkaa ja riemuitkaa ...” (Matt. 5:11 f.). Tämä Jeesuksen lupaus toteutuu kristityssä, joka kerskaa ahdistuksissa tietäen, että ahdistus synnyttää kestävyyttä, kestävyys koeteltua hyveellisyttä, koeteltu hyveellisyys toivoa, eikä toivo tuota pettymystä ... (Room. 5:3 ff.; vrt. Jaak. 1:2 ff.). Hän ”riemuitsee ylenpalttisesti ahdistuksissa” (2. Kor. 7:4; 2. Kor. 12:10; Kol. 1:24; vrt. Ap. t. 5:41; Hepr. 10:34). Lohdutus ahdistuksessa (2. Kor. 1:3–10) on Hengen hedelmä (1. Tess. 1:6; Ap. t. 13:52; vrt. Gal. 5:22) ja samalla merkki Valtakunnan läsnäolosta.

Kauhean koettelemuksen aikana kirjoitettu Ilmestyskirja, Kirkon elämän peili, ylläpitää tätä iloista toivoa vainotujen sydämissä vakuuttamalla heille Jeesuksen voitosta ja Valtakunnan perustamisesta. Jokaiselle heistä samoin kuin koko Kirkolle ylösnoussut Herra osoittaa yhä tämän sanoman: ”Älä pelkää niitä kärsimyksiä, jotka sinua odot-

tavat; Paholainen aikoo heittää muutamia teistä vankilaan kiusatakseen teitä, ja te joudutte kestämään kymmenen päivän koettelemuksen. Pysy uskollisena kuolemaan asti, niin minä annan sinulle elämän kruunun” (Ilm. 2:10).

RD

Katso myös: → Antikristus — Baabel ja Babylon 2 — beatitude NT II — blaspheme NT 2 — Juosta 2 — croix II 3 — ennemi — epreuve-tentation NT II — guerre AT IV 1 — Viha I 2, II 2 — joie NT II 2 — martyr 2 — Maailma NT III 2 — Kärsivällisyys I NT I ; II 1 — souffrance III — temoignage NT III 2 — violence II, IV 2